

ปัญหาข้อขัดแย้งไทย - ลาว ในช่วง ปี พ.ศ.2518 - ปัจจุบัน

นายวิรัช ร่วมพงษ์พัฒนา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.2531

ISBN 974-569-556-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015857

I17514940

Thai - Lao Conflicts from 1975 to the Present

Mr. Virat Ruampongattana

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of International Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-569-556-4

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยเกี่ยวกับปัญหาข้อขัดแย้งไทย - ลาว ในรอบสี่ขวบปีที่ผ่านมา

วิจัย ร่วมพงษ์พัฒนา : ปัญหาข้อขัดแย้งไทย - ลาว ในช่วง ปี 2518 - ปัจจุบัน (Thai - Lao Conflicts from 1975 to the Present) อ.ทิพย์รักษา รศ.ดร.สมพงษ์ ชูมาก, รศ.ดร.สุรัชย์ ศิริเกร, 200 หน้า. การวิจัยครั้งนี้มุ่งมุ่งหมายเพื่อที่จะศึกษาถึงปัญหาข้อขัดแย้งที่สำคัญระหว่างไทยกับลาวตั้งแต่ ปี พ.ศ.2518 จนถึงปัจจุบัน และนโยบายของไทยต่อลาวอันเกี่ยวเนื่องกับปัญหาข้อขัดแย้งที่สำคัญดังกล่าว

ผลการวิจัยพบว่า นับตั้งแต่ลาวเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองมาเป็นระบอบคอมมิวนิสต์ใน ปี พ.ศ.2518 ความแตกต่างทางด้านอุดมการณ์ทางการเมือง และความไม่ไว้วางใจกันระหว่างรัฐบาลลาวซึ่งเป็นคอมมิวนิสต์กับรัฐบาลไทยซึ่งต่อต้านคอมมิวนิสต์ ได้ทำให้เกิดปัญหาข้อขัดแย้งกันระหว่างไทย - ลาว อยู่เสมอมา เพราะต่างก็สงสัยว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะก้าวก้าวแทรกแซงกิจการภายในของตน จึงไม่มีท่าทีประนีประนอมจนถึงกรณีปัญหาบ้านร่มเกล้า

เมื่อกรณีปัญหาบ้านร่มเกล้ายุติลงได้ ภายหลังจากการใช้กำลังของทั้งสองฝ่าย การเจรจายุติข้อพิพาทดังกล่าวสำเร็จในระดับหนึ่ง ในฐานะที่ทำให้ทั้งสองฝ่ายยุติการใช้กำลัง แต่กระนั้นก็ตาม ทั้งสองฝ่ายยังคงไม่ไว้วางใจกัน การประนีประนอมอย่างจริงจังระหว่างกันจึงยังไม่เกิดขึ้น ทั้งนี้เหตุผลสำคัญก็เพราะผู้นำของทั้งสองฝ่ายมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน และต่างก็ระแวงซึ่งกันและกันตลอดเวลา

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า รัฐบาลไทยมีความเชื่อว่าตั้งแต่ ปี พ.ศ.2521 เป็นต้นมา พฤติกรรมอันไม่มีลักษณะประนีประนอมของลาวนั้นมาจากการชักนำของเวียคนาม จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ารัฐบาลไทยมีความเชื่อเช่นนั้นมาโดยตลอด เพราะบทบาทของเวียคนามกับลาวมีความเชื่อมโยงกัน แต่หลังจากเหตุการณ์บ้านร่มเกล้าได้ยุติลงและได้มีการเจรจาทางการทูต ลาวก็มีความจริงจังมากขึ้น ประกอบกับการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเวียคนามได้เดินทางมาเยือนประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ.2531 และพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ อธิการบดีรัฐมนตรีได้เดินทางไปเยือนประเทศสหภาพโซเวียต ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหภาพโซเวียตและเวียคนามดีขึ้น ซึ่งส่งผลให้บรรยากาศความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับลาวดีขึ้นด้วย

ภาควิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
สาขาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติกร วิเศษ ร่วมพงษ์พัฒนา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา [Signature]

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

VIRAT RUAMPONGPATTANA : THAI - LAO CONFLICTS FROM 1975 TO THE PRESENT. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. SOMPHONG CHOOMAK, Ph.D., ASSO.PROF. SURACHAI SIRIKRAI, Ph. D. 200 PP.

The purpose of this study was to examine the Thai - Laos conflicts from 1975 to present time and to investigate Thai foreign policy regarding the conflicts in question

The study found out that when the communist took over the government of Laos in 1975, differences in political ideology of Thailand and Laos, as well as misgivings between Thailand, an anti-communist regime, and Laos, has triggered a series of conflicts between the two countries. Each of them has been accused of interfering in its internal affairs. Both Thailand and Laos had taken an uncompromising stand up to the Ban - Rom - Klao crisis.

In Ban - Rom - Klao crisis, the two countries use forces, which ended through against each other on the beginning but the fighting ended in a short time negotiations between the military leaders of two countries. From then on both sides agreed not to resort to used of force. However, the disputes not being finalized, still causes the two states to suspect each other.

The study also found out that the Thailand government has believed all along since 1978 that Laos' uncompromising attitude and acts have been engineered by Vietnam, which played, and is still playing, and important role in turning Laos to communism. The study points out, however, that after the diplomatic negotiations ever the Ban - Rom - Klao crisis, Laos has shown a much more compromising attitude toward Thailand. Vietnam's Foreign Minister's visit to Thailand on June 20, 1988, and Thailand's ex Premier Prem Tinnasulanonda's visit to the Soviet Union have also ameliorated the relationship between Thailand and the two countries. This positive changing atmosphere would help reducing conflicts and facilitating peace between Laos and Thailand.

ภาควิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
สาขาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติกร วิจิตร สุวรรณพงษ์พิศมัย
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา [Signature]

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อรองศาสตราจารย์ ดร. สมพงศ์ ชูมาก อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือพร้อมทั้งให้ความรู้อันเป็นประโยชน์ ไม่เฉพาะในการทำวิทยานิพนธ์นี้เท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปใช้ได้ตลอดชีวิตของการทำงาน

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สุรัชย์ ศิริไกร คณบดี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. วินิตา ศุภรเสพย์ ศาสตราจารย์ ดร. เขียน อีระวิทย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยรัชค จุลศิริวงศ์ ซึ่งกรุณาให้คำแนะนำตลอดจน ให้ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้ง อาจารย์ ดร. เขยวัฒน์ คำชู ที่ได้ให้ความรู้อันเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณอุไรวรรณ และ คุณบุญฤทธิ์ ลิฬหวนิชกุล ที่ได้ให้ความอุปการะผู้เขียนมาตลอดระยะเวลาการศึกษานานาชาติ

ขอขอบคุณ คุณจำนงค์ รุ่งโรจน์นิมิตชัย, คุณเมธีรัตน์ อธิรัตน์, คุณเสาวตรี จงสุวัฒน์, คุณชาตรี จันทรวีระชัย, เรือโท ไกรสร กาญจนเลขกะ (ร.น.), คุณสุภมิตร ค่านพานิช, คุณจันทิมา รอดเจริญ, สำนักคิว BACHELOR, คุณเสริมพงษ์ วิจิตราศิลป์, คุณอังคณา จงสุวัฒน์, คุณนงคราญ และ คุณประจวบ วีระพานิชเจริญ, คุณเพ็ญพรรณ จงสุวัฒน์, ทางไปยังยงสรรพลินค้า จังหวัดอุบลราชธานี

ท้ายที่สุดและสำคัญยิ่งคือ คุณอัจฉรา จงสุวัฒน์ ที่เข้าใจและเชื่อมั่น ตลอดจนมีส่วนได้ช่วยผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ อันทำให้ผู้เขียนไม่อาจละ ความพยายามจนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งไม่มีคำพูดใด จะแสดงความขอบคุณอย่างลึกซึ้งของผู้เขียนได้

วิรัช ร่วมพงษ์ทัศนะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนที่	ณ
บทที่	
1. บทนำ	1
2. ปัญหาผู้อพยพพลัดถิ่นชาวลาวในประเทศไทย	10
3. ปัญหาการปฏิบัติการของหน่วยปฏิบัติการตามลำน้ำโขง ...	48
4. ปัญหา 3 หมู่บ้าน	80
5. ปัญหาหมู่บ้านร่มเกล้า	115
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	156
เอกสารอ้างอิง	166
ภาคผนวก	173
ประวัติผู้เขียน	200

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. สถิติของผู้อพยพชาวอินโดจีนในประเทศไทย ปี พ.ศ.2518	14
2. ประเภทของผู้อพยพ	15
3. จำนวนผู้อพยพแยกตามกลุ่ม	15
4. สถิติของผู้อพยพพลัดถิ่นชาวอินโดจีน ยอดรวมของผู้ที่ เดินทางผ่านเข้ามา	16
5. จำนวนผู้เดินทางผ่านเข้ามาแยกตามประเภท	17
6. จำนวนผู้อพยพชาวลาวที่เดินทางเข้ามาและออกไปจาก ประเทศไทย นับตั้งแต่ ปี พ.ศ.2518 - ปัจจุบัน	18
7. ประเภทของผู้อพยพชาวลาวในประเทศไทย แยกตามเชื้อชาติ	19
8. ผู้อพยพชาวลาวในประเทศไทยทั้งหมดจนถึงปัจจุบัน	19
9. งบประมาณที่กระทรวงมหาดไทยต้องใช้จ่ายในการบริหาร งานควบคุมผู้อพยพตั้งแต่ ปี พ.ศ.2519 - 2529	33

สารบัญแผนที่

แผนที่	หน้า
1. แนวพรมแดนประเทศไทย - ลาว	82
2. แผนที่ 3 หมู่บ้าน คามสนธิสัญญาฝรั่งเศส - สยาม ค.ศ.1907	85
3. แผนที่ 3 หมู่บ้าน จากภาพถ่ายทางอากาศ พ.ศ.2521	86
4. แผนที่แสดงจุดที่แทะกันของทหารไทยกับทพล.	119
5. แผนที่ประกอบสนธิสัญญาสยาม - ฝรั่งเศส ค.ศ.1907	128
6. แผนที่ไทย - ลาว ระวัง 7017	129
7. แผนที่หมายเลข L 708	137